

PLK CENTAR
KONSTRUKTIVISTIČKA PSIHOTERAPIJA

Konferencija “Konstruktivistički susreti”

Tema: Bolest kao pitanje smisla i kontrole –
psihoterapijska perspektiva na hronične bolesti

Beograd, 21. - 22.03.2026. (subota i nedelja)

Mesto održavanja: Alfa BK Univerzitet

TEME I PREDAVAČI

Tatjana Milivojević

Tatjana Milivojević je doktor filozofije sa višedecenijskim iskustvom u filozofskom promišljanju čoveka i transakcioni analitičar–psihoterapeut sa više od dvadeset godina prakse, razvijanoj u Francuskoj, a potom i u Srbiji.

Iz filozofije je spontano i prirodno uplovila u psihoterapiju, vođena antičkim shvatanjem filozofije kao umeća življenja i traganjem za dubinskim razumevanjem ljudskog bića. Filozofiju i psihoterapiju ne doživljava kao odvojene oblasti, već kao dva komplementarna puta razumevanja čoveka, smisla, unutrašnje slobode i mentalnog blagostanja.

Redovni je univerzitetski profesor i predavač na Akademiji za humani razvoj. Njene oblasti interesovanja i rada uključuju egzistencijalističko–humanističku i personalističku filozofiju i psihologiju, etiku, interpersonalne odnose i komunikaciju, kao i kreativnost i kritičko mišljenje.

U psihoterapiji neguje integrativni i relacijski pristup, u kojem kao osnovu koristi transakciono–analitičke teorijske i praktične modele rada, koje obogaćuje rodžerijanskim i egzistencijalnim pristupima, logoterapijskim metodama, sokratovskim dijalogom i metaforičko–narativnim pristupom Milтона Eriksona.

Njena praksa usmerena je na terapijsku prisutnost, autentičan susret i svedočenje kao ključne dimenzije isceljujućeg odnosa.

Bol koji traži svedoka: šta zaista stoji iza pitanja koja klijent donosi u terapiju?

U korenu svakog pitanja o bolesti ne stoji samo potraga za uzrokom i lekom, već duboka ljudska potreba: da onaj koga boli i ono što ga što boli bude viđeno, priznato i podeljeno. Psihoterapeut ne daje lek, ali daje ono što omogućava da lek, u metaforičkom smislu, nastane: oblik, značenje, podnošljivost i integraciju.

Hronična bolest menja čovekov odnos prema sopstvenom telu, vremenu, identitetu i smislu, a podjednako menja i način na koji je moguće biti uz drugog. U terapijskom susretu bol ne traži samo objašnjenje, već pre svega svedoka. Jer i kada klijent pita zašto i kako je bolest nastala, on zapravo traži relacijski prostor u kojem može da otkrije ili kreira značenje i istinu koju može da podnese — i, još važnije, istinu koja ga može pokrenuti i inspirisati njegov duševni i duhovni rast.

U tom prostoru razumevanje se ne rađa kroz krivicu, već kroz saosećajno sagledavanje sebe i onoga što je bilo preteško nositi sam.

U takvom odnosu otvara se polje u kojem terapeut nije onaj koji „rešava“, već onaj koji prisustvom, smirenošću i dubokom ljudskošću omogućava da iskustvo bolesti postane ne samo podnošljivo — jer je ispričano i osmišljeno — već i integrisano u život na način koji vraća dostojanstvo i unutrašnju snagu. Bol tada postaje lakši: ne zato što je manji, već zato što dobija oblik koji se može razumeti i uneti u život kao deo iskustva koji više ne zarobljava celog čoveka.

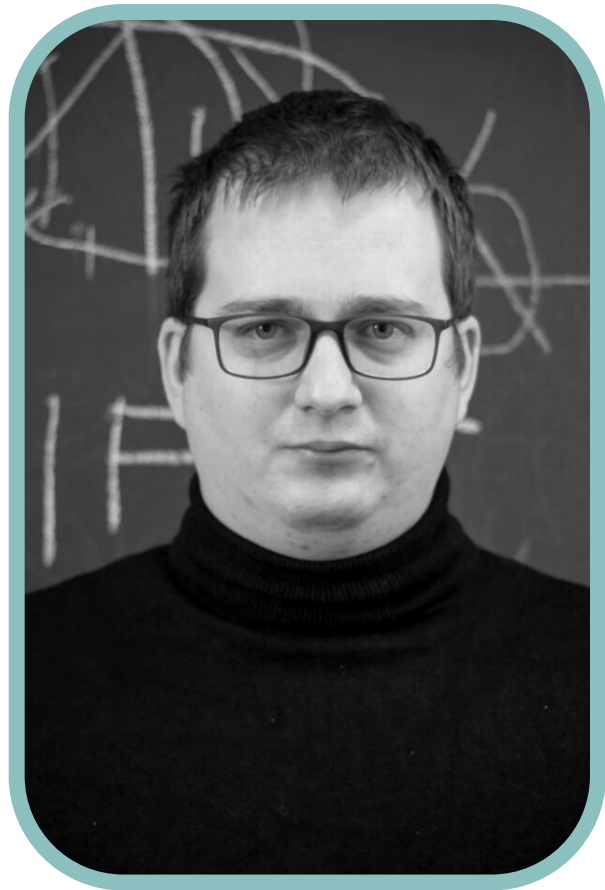
U središtu predavanja je tiha moć odnosa. Kako biti uz čoveka koji boluje? Kako odoleti porivu da nudimo brza rešenja? Kako nositi bol, a ne utišavati ga? Kako ostati prisutan bez zadiranja? Kako biti lekovit bez pretenzije da lečimo? Kako se postaje svedok — i šta takvo svedočenje menja u čoveku?

Osvrnuću se na ključne dimenzije svedočenja: autentično slušanje, metakognitivnu refleksiju i narativno oblikovanje značenja — „alatke“ koje terapeutu omogućavaju da ostane stabilan pred bolnim iskustvom klijenta. Pred pitanjima koja klijent iznova donosi; pred onima koja ostaju neizgovorena, ali su prisutna u telu, glasu i tišini; pred egzistencijalnim teretima koji se pretaču u reči.

Terapijski odnos postaje mesto gde se rađa nova mapa smisla: odnos koji čuva, drži i vraća čoveka sebi. A i terapeut, prateći tu priču, produbljuje svoju — uči o granicama, poniznosti i snazi ljudskog bića.

Milan Urošević

Milan Urošević je naučni saradnik na Institutu za filozofiju i društvenu teoriju Univerziteta u Beogradu gde takođe obavlja funkciju koordinatora Laboratorije za društvenu kritiku i predavač je Sociologije kulture na Fakultetu muzičke umetnosti na Univerzitetu umetnosti u Beogradu. Doktorat iz sociologije je stekao na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Autor je monografija *Neoliberalna kultura sopstva i Strela u srce sadašnjosti: O neoliberalizmu, dominaciji i političkom otporu sa Mišelom Fukoom* i jedan od urednika zbornika *Pjer Burdije: Radikalna misao i praxis*. Objavljivao je u časopisima *Sociologija, Sociološki pregled, Etnoantropološki problemi, Kultura, Filozofija i društvo, Philosophy and Social Criticism* i *Patterns of Prejudice*.

Od zdravlja kao resursa do zdravlja kao kapitala – sa Fukoom o različitim shvatanjima odnosa psihe i tela u istoriji kapitalizma

U predavanju ćemo se baviti različitim paradigmatama kroz koje je u istoriji kapitalizma konstruisan odnos između tela i psihe, sa posebnim fokusom na njihovu konstrukciju u diskursu „zdravlja“. Teorijski okvir zasnivamo na Fukoovoj koncepciji prema kojoj se, sa usponom kapitalizma, individua kao subjekt počinje shvatati kao neposredno izjednačena sa sopstvenim telom te tako psiha i telo uporedo ulaze u nov poredak znanja. Na taj način, istovremeno sa razvojem kapitalizma nastaje i nova paradigma u razumevanju odnosa tela i psihe.

Koncept zdravlja, kao i institucije i prakse koje se oko njega organizuju, zauzimaju posebno mesto u Fukoovoj analizi veze između psihe i tela, kao i njihovog uklapanja u kapitalističke društvene odnose. Zbog toga ćemo predavanje podeliti u dva dela. U prvom delu razmatramo ulogu diskursa, praksi i institucija zdravlja u periodu nastanka kapitalizma. U drugom delu osvrnućemo se na savremenu, neoliberalnu paradigmu shvatanja odnosa psihe i tela, sa posebnim fokusom na nove pristupe mentalnom zdravlju.

Ana Perović

Ana Perović je klinička psihološkinja i konstruktivistička psihoterapeutkinja koja se već godinama specijalizuje za pristup usmeren na integraciju telesnog selfa u okviru teorije ličnih konstrukata. Njena ekspertiza svakako je zasnovana i na njenom sopstvenom opsežnom put kao klijenta u telesno-orijentisanim terapijama, kao i njeno iskustvo u superviziji od strane telesnih psihoterapeuta i somatskih praktičara. Trenutno unapređuje svoje znanje u okviru Programa obuke iz somatske psihoterapije na Institutu za somatsku psihoterapiju (IOSP).

Ana nalazi veliku vrednost u facilitiranju dijaloga o telesnom selfu u svom terapijskom radu, vodeći klijente da pređu sa stava preventivne kontrole na stav propozicijske radoznalosti, što podržava rekonstruisanje i samosaosećajni holding za njihova iskustva. Uporedo sa svojom kliničkom praksom, duboko vrednuje facilitiranje ovog istog razgovora sa zajednicama mentalnog zdravlja, podstičući dinamičnu razmenu o integraciji somatske svesti u terapijskoj praksi.

Stvaranje prostora za telesni self: dodatak zajednici jastava u konstruktivističkoj psihoterapiji

Iako se Psihologija ličnih konstrukata (PLK) često povezuje sa verbalnim davanjem smisla, originalni rad Džordža Kelija naglašavao je preverbalne konstrukte - oblike znanja koji postoje izvan reči. Ovo izlaganje nadgrađuje se na tu osnovu kako bi istražilo terapijski potencijal konceptualizacije fizičkog selfa (tela) kao vitalnog člana "zajednice jastava" klijenta. Ovo zahteva ključnu konceptualnu promenu: od sagledavanja tela kao objekta koji treba kontrolisati i pošto poto prevesti u jezik verbalnog, ka odnosu prema njemu kao relacionom agentu sa sopstvenim konstruktima, anticipacijama i glasom koji se izražava kroz senzacije i držanje. Kao što Čipoletta (2013) piše, telo je "aktivni učesnik" u stvaranju smisla.

Konstruktivistička psihoterapija posmatra self kao suštinski pluralan – sastavljen od promenljivih uloga, unutrašnjih glasova i relacionih pozicija. Pozivajući telesni self u ovaj unutrašnji dijalog, terapeuti mogu da dođu do toga kako klijenti konstuišu svoja tela kroz nasledene, konfliktne ili preverbalne narative – često oblikovane kulturom, relacionom istorijom, traumom i ličnim iskustvom. Fizički self može biti odbačen, idealizovan, zanemaren ili čak ocrnjen od strane drugih unutrašnjih uloga (npr. unutrašnjeg kritičara, progonitelja, opresora).

U praksi, uloga terapeuta je da pozove u dijalog sa fizičkim selfom. Ovo podrazumeva pomoć klijentima da promene svoj relacioni stav od preemptivnog iskorenjivanja (npr. "Neka prestane ova senzacija!") ka propozicijskoj radoznalosti (npr. "Šta ova senzacija želi?"). Intervencije uključuju usmeravanje pažnje na neverbalne izraze, istraživanje odnosa uloga (npr. "Da ova napetost ima glas, šta bi rekla?") i olakšavanje terapijskih eksperimenata na tom planu.

Ovo izlaganje nudi kliničke primere i terapijske strategije koji ilustruju kako angažovanje fizičkog selfa u odnosu uloga – kao subjektivnog selfa, a ne objekta – može otvoriti nove puteve za stvaranje smisla. Podržavajući klijente u istraživanju kako društveni, porodični i internalizovani konstrukti oblikuju njihovo otelotvoreno iskustvo, terapeuti mogu da podstaknu rekonstruisanje koje nije samo integrativno i samosaosećajno, već je i politički i etički informisano.

Terapeuti mogu da pomognu klijentima da eksperimentišu sa novim ulogama u odnosu na telo (npr. prelazak sa kritičke na brižnu, od izbegavanja ka radoznalosti). Takav razvoj uloga podržava rekonstruisanje i smislenu promenu.

Jurij Tor

Jurij Tor rođen je 12. decembra 1977. godine u Krasnogradu (Ukrajina). Psihoterapeut je, magistar psihologije, autor modaliteta *integralna kauzalna psihoterapija* i član Društva psihoterapeuta Srbije. Diplomirao je psihologiju na Moskovskom institutu za psihoanalizu 2020. godine, a prethodno je završio studije ekonomije i filologije na Donjeckom nacionalnom univerzitetu (Ukrajina) u 2000. Godine.

Godine 2022. osnovao je Akademiju za integralnu psihodinamsku psihoterapiju (AIPP) u Moskvi, akreditovanu državnim licencom za stručno profesionalno obrazovanje u oblasti psihologije.

Godine 2025. u Srbiji je osnovao naučno-istraživački institut „Isida“. U svojstvu direktora AIPP-a i instituta „Isida“

razvija rusko-srpsku naučnu i stručnu saradnju u oblasti psihoterapije.

Od 2022. godine organizuje godišnje međunarodne naučno-stručne konferencije *Prikaz slučajeva u psihoterapiji*. Od 2025. godine uređuje naučni časopis *Psychotherapy Science Today*, a od 2022. stručni časopis *Aspekti psihoterapije*. Takođe je autor i organizator više edukativnih programa u oblasti psihoterapije.

Godine 2024, u saradnji sa Dekanatom Državnog univerziteta u Tveru, razvio je master program „Integralna psihodinamska psihoterapija i psihološko savetovanje“, koji se kao zajednički program AIPP-a i Univerziteta u Tveru realizuje od septembra 2025. Godine. Autor je više naučnih radova i aktivni učesnik međunarodnih stručnih i naučnih skupova iz oblasti psihoterapije.

Fenomen autoagresije i njen tretman u integralnoj kauzalnoj psihoterapiji

Usled kulturoloških zabrana, agresivni impulsi kod ljudi u velikoj meri bivaju potisnuti i ne dospevaju u svest. Posledica takvog potiskivanja jeste konverzija agresivnog naboja kojem je blokiran put ka svesnosti, što vodi formiranju autoagresivnih stanja. Kada ovi uslovi dosegnu kritični nivo — usled jednog ili više za pojedinca izrazito stresnih životnih događaja — stvaraju se autodestruktivni obrasci razmišljanja i ponašanja. Jedan od uobičajenih načina njihovog ispoljavanja jeste razvoj depresije i psihosomatskih poremećaja, kao i pogoršanje toka mnogih drugih poremećaja.

Na radionici ćemo razmotriti potisnutu agresiju kao etiološki faktor problema u mentalnom i somatskom zdravlju, predstaviti strategiju rada na uklanjanju autoagresije, kao i motive simbodrame kao jednu od najefikasnijih tehnika za otklanjanje zabrana i obradu autoagresivnih afekata.

Vahida Djedović

Vahida Djedović je psihoterapeutkinja sa dvadesetogodišnjim iskustvom, spisateljica i poduzetnica. Prije završetka analitičke psihoterapije na Institutu za grupnu analizu, na Medicinskom fakultetu u Zagrebu, završila je studij književnosti u Tuzli. Magistrirala je na temi književnosti i psihoterapije, odnosno na biblioterapiji, a ovo istraživanje se posebno pokazalo korisnim u radu sa depresivnim klijentima i djecom sa psihosomatskim smetnjama. Doktorirala je na odnosu kreativnosti i emocionalne inteligencije, a u istraživanje je, pored emocionalnih komponenti, uvrstila sreću, nadu i optimizam.

Regionalni je predavač, a predavanja,

seminare, radionice ili druge prezentacije, predstavljala je i predstavlja na brojnim međunarodnim kongresima i simpozijumima. Ima desetine objavljenih naučnih i stručnih radova u domaćim i stranim časopisima. Osmislila je, organizovala i vodi regionalni projekat o problemima savremene žene, koji je nazvala „Ženski razgovori“. Od nedavno je pokrenula novi projekat „Kuća za žene“, a to je projekat koji spaja psihoterapiju, zajedništvo i prirodu, osmišljen da pomogne ženama da pronađu balans, samopouzdanje i unutrašnji mir.

Princeza na zrnju graška: Kad tijelo progovori umjesto emocija

U bajci o princezi na zrnju graška, jedno malo zrno, skriveno ispod dvadeset madraca, remeti san i mir jednoj princezi. Kroz biblioterapiju i psihodramski rad, ovo zrno može postati metafora potisnute emocije, one male, često neprimjetne nelagode koja, ako se ne prepozna, prerasta u tjelesni signal ili somatizaciju. Madraci, slojevi ispod kojih se zrno skriva, predstavljaju naše zaštite, racionalizacije i mehanizme odbrane koji nas štite od bola, ali istovremeno udaljavaju od autentičnog doživljaja sebe.

Kroz ovu radionicu učesnici će, vođeni bajkom, biblioterapijom i psihodramskim tehnikama, istraživati vlastiti odnos prema „zrnju“, prema onome što ih u tijelu ili emocijama tiho pritiska. Ali, istraživat će i odnos prema „madracu“, to jest, prema onome od čega se štite. Kroz sociometriju, tjelesnu svjesnost i simboličku igru, grupa će biti pozvana da pronađe ravnotežu između osjetljivosti i zaštite, između ranjivosti i autentične snage.

Cilj radionice je da učesnici prepoznaju i osnaže kapacitet za emocionalnu svijest i samopodršku, razvijajući sposobnost da čuju poruku svog tijela, umjesto da je potiskuju slojevima racionalizacije i kontrole.

Zaključak: Biblioterapijski dio daje nam strukturu i jezik, odnosno, daje nam priču kojom se

emocija može prepoznati, imenovati i dijeliti; dok psihodrama omogućava da se ta priča proživi, da se iz simbola pređe u iskustvo. U tom susretu teksta i tijela, priče i akcije, nastaje prostor u kojem učesnici mogu osvijestiti svoje „zrno“, onu potisnutu emociju, ali i „madrac“, one slojeve odbrane koji ih od nje štite.

Uroš Rajaković

Uroš Rajaković je diplomirani psiholog i transakcioni analitičar – psihoterapeut, sa više od 15 godina iskustva u individualnom, partnerskom i grupnom radu. Osnivač je Centra za edukaciju i razvoj ličnosti „KRUGOVI“ u Beogradu, gde vodi radionice, psihoterapijske grupe i programe podrške. Kao klinički supervizor i praktičar Logosinteze, aktivno učestvuje u edukaciji i razvoju stručnjaka u oblasti mentalnog zdravlja.

Sarađivao je sa brojnim udruženjima pacijenata, vodeći programe psihološke podrške osobama sa hroničnim i malignim bolestima. Autor je više radova predstavljenih na nacionalnim i međunarodnim kongresima psihoterapije. Njegov rad obeležava posvećenost prevenciji, osnaživanju i razvoju potencijala kako pojedinaca, tako i zajednice.

Psihoterapeutske perspektive u radu sa osobama koje žive sa hroničnim somatskim stanjima

Hronične somatske bolesti suočavaju čoveka sa egzistencijalnim pitanjima smrti, slobode, izolacije i smisla na najdirektniji način. Psihoterapeuti često nesvesno izbegavaju ovu populaciju zbog visoke nepredvidivosti, stalnog suočavanja sa medicinskom realnošću, kontratransfernih strahova od sopstvene bolesti i smrti, osećaja bespomoćnosti kada simptomi ne popuštaju i pritiska da se „brzo vidi rezultat“. Rad zahteva spremnost da se ostane u neizvesnosti i prihvati da ishod ponekad nije izlečenje već

dostojanstveno življenje sa bolešću.

Uprkos ovim izazovima, upravo ovde se otvara prostor za najdublju ličnu transformaciju. Predloženi pristup – koji može poslužiti kao orijentir drugim terapeutima – integriše egzistencijalnu psihoterapiju, rad u ovde-i-sada odnosu, (re)organizaciju smisla i energetske otpuštanje zamrznute životne energije korišćenjem Logosinteze. Terapijski proces se istovremeno odvija na više međusobno prožimajućih nivoa: u individualnom radu sa osobom koja boluje fokus je na ličnom otpuštanju blokirane energije, suočavanju sa egzistencijalnim datostima i pronalaženju smisla uprkos telesnim ograničenjima; u radu sa porodicom prevladava psihoedukativni karakter – članovi porodice uče o dinamici bolest–stres–upala, prepoznaju svoje nesvesne reakcije (prekomerna briga, minimiziranje, izbegavanje, projektovanje straha) i razvijaju stvarno podržavajuće ponašanje umesto onog koje nesvesno pojačava pacijentovu izolaciju ili krivicu; grupni rad naj snažnije razbija egzistencijalnu izolaciju omogućavajući međusobno prepoznavanje i razmenu iskustava koja potvrđuju da niko nije sam sa svojom patnjom.

Klinička iskustva pokazuju značajno poboljšanje adherencije lečenju, smanjenje anksioznosti i depresije, ali pre svega razvoj sposobnosti za autentičan i pun život uprkos bolesti. Ovaj način rada ne samo da olakšava patnju pacijenata i njihovih porodica, već istovremeno predstavlja jedinstvenu priliku za terapeutovu ličnu profesionalnu zrelost – suočavanje sa sopstvenom konačnošću postaje izvor najdublje empatije i mudrosti. Rad sa hroničnim somatskim stanjima tako prestaje da bude „težak teren“ i postaje put ka najvišem stepenu ljudskosti u terapeutskoj profesiji.

Ksenija Roganović

Ksenija Roganović - psiholog i psihodramski psihoterapeut pod supervizijom. Zaposlena u Specijalnoj bolnici za bolesti zavisnosti u Beogradu (Dnevna bolnica za ne/hemijske zavisnosti). Zainteresovana za različite psihoterapijske modalitete, te kako oni mogu funkcionisati zajedno. Pored psihodrame, edukuje se i primenjuje Shema terapiju (individualnu i grupnu), EMDR, ekspresivnu art terapiju, kao i DBT i ACT pristup.

Psihosomatika na sceni

Predavanje osvetljava psihosomatske fenomene kroz četiri terapijska pristupa: psihodramu, shema terapiju, ekspresivnu art terapiju i EMDR. Pokušaćemo da osvetlimo scenu na koju smo pozvali različite modalitete, kao i različite psihosomatske tegobe, trpnje, poremećaje i/ili bolesti. Dalje, unutrašnje nerazrešene emocionalne konflikte, rane malaktivne sheme i obrasce, rana nepovoljna životna iskustva, naučene porodične obrasce... Dajemo im priliku da telesno i simbolički ožive, kako bismo bolje razumeli šta dovodi do razvoja i/ili održavanja somatskih manifestacija. Mogu li pokret, zvuk, postura, telesne senzacije, boje, prototipovi govoriti i kada reči nisu dostupne? Kako možemo opredmetiti, te time dovesti do pojmovnog ono rečima nedostupno, kako dalje provežbavati na sceni nove načine izražavanja.

Predavanje je namenjeno stručnjacima koji žele da prošire razumevanje psihosomatike i obogate svoj terapijski rad tehnikama iz drugih modaliteta, a koje omogućavaju dublji kontakt sa telesnim i emocionalnim iskustvom.

Maja Pavlov

Maja Pavlov je diplomirala psihologiju na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu. Ona je Nacionalno sertifikovani Transakcioni Analitičar (Savez Društava Psihoterapeuta Srbije), kao i međunarodno sertifikovani transakcioni analitičar - CTA (USA, San Francisco, ITAA) i redovni trener i supervizor transakcione analize – TSTA (Rosrath, Nemačka, EATA). Unapređujući veštine postaje i NLP trener (IANLP), a kasnije i psihodramski savetnik (RAIP).

Nakon višegodišnjih rezidencijalnih seminara sa Ričardom Erskinom (Francuska), stekla je pravo na sertifikaciju iz Integrativne psihoterapije (CIIP), od strane IIPA u Ljubljani 2025. godine.

Od 1999. godine Maja vodi razvojne, a kasnije i edukativne i supervizijske grupe TA, kao i NLP treninge u Beogradu, Novom Sadu, Subotici i Rijeci.

Razvijajući svoju privatnu psihoterapijsku praksu, više od dve decenije neguje individualni psihoterapijski rad, rad sa parovima, kao i psihoterapijskim grupama ljudi. Radeći na promeni pojedinaca i grupa, veruje da promena podstiče rast. Živi sa mužem i sinom u Novom Sadu.

Život u zoni neizvesnosti: psihoterapijski susret sa onim što se ne može kontrolisati

Hronična bolest uvodi klijenta u prostor trajne neizvesnosti — u stanje u kojem se zdravstveno, emocionalno i identitetsko iskustvo stalno preoblikuje. U tom prostoru, kontrola postaje veoma upitna i gotovo nemoguća, a smisao nestabilan. Psihoterapijski proces tada prestaje da bude samo tretman simptoma i prerasta u susret sa egzistencijalnim pitanjima: Kako živeti u telu

koje se menja? Kako govoriti o onome što ne prolazi? Kako pronaći identitet koji nije zarobljen u bolesti, a ipak je njome duboko obojen?

Kroz TA perspektivu, simptom se može razumeti i kao poziv na promenu skriptnih odluka, a terapijski odnos kao prostor u kojem se klijent osnažuje da pređe iz rigidnog, kontrolisanog obrasca u fleksibilniji način življenja — onaj koji prihvata neizvesnost, dozvoljava emocionalnu ranjivost i otvara mogućnost transformacije.

Milena Marković

Milena Marković je psihoterapeut sa Nacionalnim sertifikatom za psihoterapiju (SDPS) i međunarodnim sertifikatom za transakcionu analizu (CTA-P Certified transactional analyst specializing in psychotherapy – ITAA). U transakcionoj analizi ima status vanrednog edukatora i supervizora (Provisional Teaching and Supervising Transactional Analyst PTSTA-P). Završila je dva fakulteta i poseduje dva akademska znanja: diplomirani psiholog i diplomirani kulturolog. 2021. godine završila je master studije primenjene psihologije i time stekla zvanje master psiholog.

Fokus njenog profesionalnog interesovanja je psihoterapijski i supervizijski rad sa edukantima različitih psihoterapijskih pravaca i psihoterapeutima. Teme kojima se najviše bavi su: razvoj profesionalnog identiteta i profesionalne kompetencije u psihoterapiji; emocionalna dobrobit, identitet i unutrašnji život psihoterapeuta; etično preduzetništvo u psihoterapiji; refleksivna supervizija.

Redovni je učesnik nacionalnih i internacionalnih stručnih skupova, kao i dugogodišnji sekretar Organizacionog odbora Kongresa psihoterapeuta Srbije. Tehnički sekretar je Saveza društava psihoterapeuta Srbije i jedan od osnivača Centra za psihoterapijske studije. Govori srpski, engleski, italijanski, slovenački i španski jezik.

Od skriptne odluke do telesnog simptoma: psihosomatika iz perspektive Transakcione analize

Psihosomatske manifestacije predstavljaju kompleksan i višeslojan prostor preseka psihičkog i telesnog, u kojem Transakciona analiza nudi bogat konceptualni okvir za razumevanje procesa nastanka i održavanja simptoma. Ovaj rad istražuje načine na koje se rane skriptne odluke mogu dugoročno “uteloviti” i postati deo telesnih obrazaca reagovanja.

Polazeći od klasičnih Bernovih postavki o skriptu i ego stanjima, rad integriše uvide iz psihodinamske, integrativne i relacione TA, kao i teorija neurobiologije afekta. Poseban akcenat stavljen je na koncept telesnog skripta - seta somatskih reakcija, napetosti i obrazaca telesnog reagovanja koji odražavaju implicitne skriptne poruke i zabrane poput „Nemoj da postojiš“, „Ne budi važan“, „Ne osećaj“, “Ne budi zdrav”, kao i drugih skriptnih zaključaka, relevantnih za razvoj psihosomatskih tegoba. Ove implicitne organizacije iskustva prepoznaju se kao važni mehanizmi putem kojih se psihički sadržaji somatizuju i postaju telesni simptomi.

U završnom delu rada razmatra se terapijski proces iz perspektive TA: kako psihoterapijski rad usmeren na donošenje nove odluke i reorganizaciju ego stanja može doprineti redukciji telesnih simptoma i postizanju autonomije.

Milan Damjanac

Milan Damjanac je filozof, socijalni radnik i konstruktivistički i egzistencijalistički psihoterapeut i savetnik, sa završenim masterom iz obrazovanja. Posедуje nacionalni i evropski sertifikat iz psihoterapije i savetovanja, kao i američki sertifikat za filozofsko savetovanje. Član je Britanske asocijacije za savetovanje i predsednik, supervizor i edukator PLK Centra koji vrši edukaciju budućih konstruktivističkih i egzistencijalističkih psihoterapeuta.

Saradnik je Velikih priča. Radi kao psihoterapeut u privatnoj praksi u Beogradu, a bavi se i edukacijom i supervizijom.

Psihoterapija pred licem smrti - telo, bolest i granica odnosa

U ovom izlaganju biće prikazana egzistencijalna i konstruktivistička dimenzija psihoterapijskog odnosa sa terminalno obolelom klijentkinjom koja je, nakon traumatičnog gubitka porodice, razvila agresivan oblik karcinoma. Bolest se pojavila kao tihi saveznik njenog nesvesnog, kao način da umre, ali ne svojom voljom. U njenom narativu, telo je preuzelo ulogu izbavitelja: ono što je razum odbijao da učini, telo je počelo da sprovodi.

Kroz proces terapije, u kojem su se telesni simptomi i primarni transfer postepeno preplitali, otvorilo se pitanje transfera klijenta i kontratransfera terapeuta.

Predavanje se bavi upravo tim tankim mestom gde se terapijski odnos dodiruje sa granicama etike, životagde i iskušenja moći. Kroz analizu procesa i unutrašnjeg dijaloga terapeuta, biće razmotrena neka kontratransferna pitanja i nemoć terapeuta.

Vladimir Miletić

Dr Vladimir Miletić je lekar i konstruktivistički, egzistencijalni psihoterapeut i logoterapeut. Edukator je i supervizor u PLK Centru u Beogradu, kao i u Logoterapijskom studiju u Raguzi (Italija). Autor je brojnih naučnih radova iz oblasti psihologije ličnih konstrukata i psihijatrijske epidemiologije. Urednik je Priručnika za LGBT psihoterapiju (2014) u izdanju Udruženja za unapređenje mentalnog zdravlja.

Telo kao scena separacionog konflikta: relacija između ulceroznog kolitisa i preverbalnog konstruisanja što se ne može kontrolisati

Ulcerozni kolitis, kao hronična inflamatorna bolest creva, sve češće se razmatra u kontekstu integracije tela i psihičkog života. Ovaj rad istražuje odnos između ulceroznog kolitisa i nezavršenog procesa separacije, sa posebnim fokusom na preverbalno konstruisanje koje oblikuje doživljaj tela, granica i psihičke autonomije. Polazeći od pretpostavke da somatski simptomi mogu predstavljati simboličku ekspresiju ranih razvojnih konflikata, rad ispituje da li se egzacerbacije ulceroznog kolitisa mogu razumeti i kao telesna scena na kojoj se ponavljaju nerešeni separacioni obrasci.

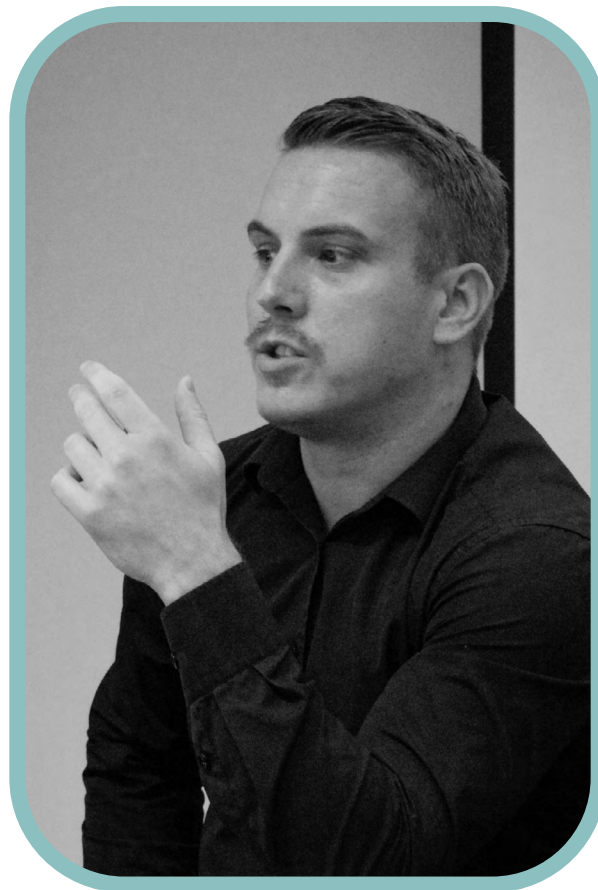
Analizom kliničkog materijala i relevantnih teorijskih modela, rad osvetljava načine na koje disrupcije u ranim odnosima mogu doprineti vulnerabilnosti prema somatskim simptomima, posebno u periodima emocionalnog opterećenja. Cilj istraživanja je da se prikaže kako preverbalni psihički organizacioni nivoi učestvuju u modulaciji telesnih reakcija, te da se ukaže na važnost integrativnog pristupa razumevanju ulceroznog kolitisa koji, pored medicinskog, uključuje i konstruktivistički okvir razumevanja simptoma.

Saša Vujić

Saša Vujić je konstruktivistički psihoterapeut sa Nacionalnim sertifikatom za psihoterapiju, dipl. socijalni radnik, saradnik u edukaciji u PLK Centru.

Završio je master studije socijalne politike. Radio je deset godina na poslovima socijalnog rada. Ima i višegodišnje iskustvo u radu na inkluziji dece sa smetnjama u razvoju.

Pored individualne, u svojoj privatnoj praksi, usmeren je i na grupnu psihoterapiju, a posebno je posvećen radu sa klijentima sa psihotičnim iskustvom.

Kada alergija govori umesto nas

U psihoneuroimunološkoj perspektivi, alergije se posmatraju kao mesta ukrštanja biološkog i psihološkog. Emocionalno stanje čoveka utiče na imunološku osetljivost, pa se alergije razumeju kao psihofiziološke manifestacije u kojima telo preuzima ulogu regulatora i postaje ekspresija nerazrešenog unutrašnjeg konflikta i odnosa sa svetom. U tom smislu, alergije nisu samo biološka reakcija nego i izraz psihosomatskih procesa.

Alergijska reakcija se može razumeti kao somatska metafora oko preplavljujućeg i invazivnog, u kojem telo odbacuje ono što psiha teško integriše. Alergija otvara pitanja vulnerabilnosti. Šta osećamo kao pretnju i kako povlačimo liniju između sebe i sveta?

Predavanje će, kroz analizu filma „Safe” Toda Hejnisa, koristiti lik Keri kao studiju slučaja – prikazujući kako se iskustvo alergijske osetljivosti može posmatrati kao susret telesnog, emocionalnog i relacionog. Predavanje će integrisati više pristupa, pre svega konstruktivistički i egzistencijalistički.

Ovo otvara prostor za razumevanje alergije kao fenomena koji prevazilazi medicinsku dijagnozu i postaje pokazatelj toga kako čovek doživljava odnos i sopstvenu ranjivost.

Aleksandra Marković

Aleksandra Marković je master psiholog, nacionalno sertifikovani konstruktivistički psihoterapeut i saradnik u edukaciji PLK Centra. Ima iskustvo u kreiranju i vođenju programa psihološke podrške, kao i u držanju edukacija za odrasle. U privatnoj psihoterapijskoj praksi usmerena je na rad sa pojedincima i grupama, a teme kojima se bavi obuhvataju, između ostalog, poteškoće u međuljudskim odnosima, usamljenost, suočavanje sa gubitkom i uticaj telesne bolesti na dobrobit klijenta.

Terapiju doživljava kao kompleksan proces za učesnike sa obe strane — proces u kome često nema jasnih odgovora na pitanja koja muče klijenta i koji zahteva podnošenje neizvesnosti, frustracije i osećanja nemoći. Cilj jednog takvog putovanja je rekonstruktivna promena koja, po klijentovim kriterijumima, vodi ka smislenijem postojanju i čini da se uloženi trud zaista isplati.

Uspostavljanje nove ravnoteže – psihoterapijski izazovi tokom postoperativnog oporavka

Postoperativni oporavak i promene koje operacija nosi sa sobom vrlo često predstavljaju veliki izazov za klijenta, potresajući iz temelja način na koji konstruiše svoje telo, sebe i život. Iz konstruktivističke i egzistencijalističke

perspektive, operacija ne predstavlja samo medicinski događaj koji nosi sa sobom fizičke posledice – ona zapravo suočava klijenta sa vlastitim ograničenjima i bespomoćnošću, odnosno, smrtnošću. Uzevši u obzir da promene koje nastupaju uglavnom nisu bile željene od strane klijenta, pri čemu su često i ireverzibilne, one zahtevaju od njega da pronade način da ih nekako osmisli i nastavi dalje sa životom.

Ovo predavanje, zasnovano na primerima iz prakse, otvara prostor za razmišljanje o tome kakvi izazovi mogu pratiti ovakav terapijski proces, uključujući i kontratransferne reakcije terapeuta, zahtevajući da toleriše vlastitu anksioznost, tugu i nemoć. Iako je svaki proces oporavka, baš kao i klijent, jedinstven, pokušaćemo da odgovorimo na pitanje kako biti podrška klijentu koji žali za prethodnim životom i pokušava da pronade smisao u novom.

Tanja Rakita

Tanja Rakita je diplomirani psiholog i master student primenjene psihologije na Fakultetu za medije i komunikacije. Nacionalno je sertifikovani konstruktivistički psihoterapeut i saradnik u edukaciji u PLK centru, gde učestvuje u formiranju novih generacija terapeuta.

U svom radu u privatnoj praksi posvećena je individualnoj i grupnoj psihoterapiji, negujući konstruktivistički pristup koji polazi od ideje da se lična stvarnost stalno gradi i preoblikuje kroz odnose, iskustva i značenja koja im pridajemo. Posebno joj je važno stvaranje sigurnog terapijskog prostora u kojem klijent može da istražuje sebe, preispituje unutrašnje obrasce i otvara mogućnost za nove načine bivanja.

Njeno interesovanje usmereno je na terapijski odnos kao polje u kojem se

spajaju prisutnost, refleksija i kreativno oblikovanje iskustva — mesto gde se preuzetim narativima može dati drugačiji izraz, a ličnim perspektivama više slobode i širine.

Psihosomatika akni: koža kao odraz unutrašnjeg konflikta

Akne predstavljaju dermatozu u kojoj se biološki procesi mešaju sa emocionalnim i socijalnim faktorima, pri čemu stres i interpersonalna evaluacija značajno utiču na tok bolesti. Literatura ukazuje na to da koža funkcioniše kao organ emocionalne reaktivnosti, odnosno površina na kojoj se somatizuju psihičke tenzije kroz neuroendokrine mehanizme.

Predavanje polazi od psihoanalitičkog koncepta “skin-ego”, koji kožu opisuje kao psihički omotač i granicu između unutrašnjeg sveta i spoljašnjeg kontakta, te kao mesto na kojem se organizuje osećaj selfa i zaštite. Egzistencijalni autori ukazuju da se subjektivna ranjivost najjasnije ispoljava na licu — površini koja je najizloženija pogledu Drugog, čineći akne iskustvom pojačane vidljivosti, srama i ambivalentne potrebe za kontaktom. Konstruktivistički pristup dodaje da osoba gradi identitet kroz načine na koje sebe vidi i načine na koje pretpostavlja da je drugi vide; lice i koža postaju centralni elementi selfprezentacije i međusobnog razumevanja.

Kroz integraciju ovih perspektiva, akne se razumeju kao fenomen na „granici selfa“. One bivaju spona gde se susreću pitanja telesnog, emocionalnog, interpersonalnog i identitetskog. Akne se mogu posmatrati kao potencijalni izraz konflikta između potrebe za kontaktom i vidljivošću, i istovremene potrebe za zaštitom, kontrolom i povlačenjem. Predavanje prikazuje kliničke implikacije ovog okvira: kako terapeuti mogu razumeti značenje simptoma bez zanemarivanja medicinske etiologije akni, i kako konstruktivistički i egzistencijalni alati mogu pomoći u radu sa stidom, samovrednovanjem i interpersonalnom ranjivošću kod osoba sa aknama.

PLK CENTAR
KONSTRUKTIVISTIČKA PSIHOTERAPIJA

WWW.PLKCENTAR.RS

